

Biologia i ekologia

Wilki tworzą grupy rodzinne - watahy, posiadające określoną strukturę socjalną. Jej wielkość zależy od dostępności pokarmu w obrębie zasiedlanego terytorium, jak i dostępności ofiar. W regionach, gdzie podstawą pokarmu są duże zwierzęta takie jak łoś czy jeleń, watahy osiągają większą liczebność. Prawdopodobnie grupy polujące na mniejsze ofiary są mniej liczne, ze względu na dysponowanie mniejszymi zasobami pokarmowymi i ich niedoborem (Schmidt i Mech 1997, Mech i Boitani 2003). W warunkach karpacczych wataha może liczyć od 2 do 12 osobników, jednak przeciętnie tworzona jest przez 4-5 osobników.

W skład typowej grupy rodzinnej wchodzi para rodzicielska (para dominująca w stadzie, zazwyczaj jako jedyna przystępująca do rozrodu), młode z kilku ostatnich lat oraz niekiedy osobniki niespokrewnione. Wilki samotniki to młode osobniki opuszczające rodzimą watahę w poszukiwaniu partnera i nowego terytorium oraz wilki z rozbitej watahy.

Para rodzicielska przystępuje do rui w lutym, młode przychodzą na świat przeważnie w maju. Schronienia rozrodcze znajdują się zwykle w miejscach trudno dostępnych, z dojściem do wody. Narodziny mają przeważnie miejsce w norze bądź pod wykrotami drzew. Czasem samice rodzą młode na powierzchni ziemi, w niewielkich zagłębieniach dobrze osłoniętych roślinnością. Wszystkie tego typu schronienia rozrodcze są wyjątkowo trudne do zlokalizowania w terenie, bowiem samica dba, aby były dobrze zamaskowane. Część trwalszych nor rozrodczych może być wykorzystywana sukcesywnie przez wiele lat. Miot liczy zwykle od 4 do 6 szczeniąt, ale śmiertelność jest wysoka i zimy dożywają średnio 2-3 szczeniata. Młode przychodzą na świat głuche i ślepe. Kilka pierwszych tygodni młode spędzają w norze bądź innym schronieniu, pod baczną opieką grupy rodzinnej. Karmione są mlekiem przez matkę, a po kilku tygodniach zwykle przenoszone do innej kryjówki. Młode po opuszczeniu schronienia (zwykle w lipcu bądź sierpniu) poprzez zabawy w sąsiedztwie

nory, pod opieką osobników dorosłych, zaczynają proces socjalizacji. Pokarm mleczny zastępowany jest mięsnym, przynoszonym w żołądkach i zwracany przez członków grupy rodzinnej. Nauka polowania rozpoczyna się dopiero w 7 miesiącu życia. Przemierzają wówczas z resztą stada znaczne odległości i zaczynają z czasem coraz bardziej aktywnie uczestniczyć w polowaniach. Młodociane pozostają z rodziną od 10 do 54 miesięcy (średnio przez okres 22 miesięcy). Głównym czynnikiem warunkującym długość okresu pozostawania młodych w stadzie jest dostępność pokarmu i możliwość wykarmienia większej grupy (Wierzbowska 2010). Po opuszczeniu rodziny migrują w poszukiwaniu własnego terytorium bądź przyłączają się do innej grupy. Zwykle młodociane samce migrują na większe odległości niż samice. Najdłuższa odnotowana odległość pokonana przez osobnika w czasie dyspersji wyniosła ponad 900 km. Zakłada się, że bardziej istotnym czynnikiem warunkującym osiedlanie się migrujących osobników są szanse osiągnięcia sukcesu rozrodczego aniżeli dostępność pokarmu (Mech i Boitani 2003).